

In memoriam Piet Dijkstra
17-1-1939 – 13-6-2002

Op 13 juni 2002 is Piet Folkert Dijkstra vrij plotseling overleden. Hij had al enige jaren prostaatacarcinoom, waarvoor hij met succes was geopereerd. Eind 2000 trad er echter metastasering op, wat waarschijnlijk zijn te vroege overlijden tot gevolg heeft gehad.

Hoewel Piet met zijn echtgenote en twee dochters al jarenlang in Heemskerk woonde, was hij een echte Amsterdammer uit de Oosterparkbuurt. Piets jeugd was waarschijnlijk eenzaam; hij groeide op zonder broers of zussen. In 1959 deed hij eindexamen aan de Christelijke HBS-b aan het Oosterpark. Piet had graag biologie willen studeren; zijn moeder zag echter meer in geneeskunde, en Piet liet zich overhalen. Zo begon hij aan de studie medicijnen aan de Vrije Universiteit. Vijf jaar lang was hij student-assistent anatomie, zodat later niemand hem op het gebied van de anatomie wat hoefde te leren. In 1969 deed hij artsexamen. Hij wilde graag in een ontwikkelingsland werken, en als voorbereiding daarop werkte hij een jaar als algemeen chirurgisch assistent bij Hermans in het Rode Kruis Ziekenhuis in Beverwijk. Hij had al enige tijd een voorkeur voor chirurgie en cardiologie, maar tijdens zijn assistentschap begon hij ook belangstelling te krijgen voor röntgenologie. Omstreeks deze tijd bracht Piet ook ruim twee maanden door in Kenia, in het Kenyatta National Hospital in Nairobi en bij een vriend, Toon Tellegen, in een ziekenhuis in het zuiden van Kenia. Hij maakte zich dankzij zijn technische knobbel vooral verdienstelijk door apparaten te herstellen en te verbeteren, onder andere op de couveuseafdeling. Nuttige ervaring deed Piet ook in Nederland op, waar hij in zijn levensonderhoud voorzag door samen met zijn echtgenote als waarnemer voor huisartsen op te treden.

Ongeveer om deze tijd manifesteerde zich bij Piet een afwijking: hij zakte soms onverwacht door zijn benen. Het duurde nogal lang tot de oorzaak werd gevonden, maar het was hem wel duidelijk dat hij een toekomst als chirurg of cardioloog kon vergeten. Gelukkig was daar nog de röntgenologie, die minder lichamelijke eisen stelde. Uiteindelijk werd Piet geopereerd aan een tumor in het wervelkanaal, die niet radicaal kon worden verwijderd. Na de operatie kon hij zich goed redden met krukken en een peroneusveer, terwijl men hem had voorspeld dat hij binnen een tot twee jaar aangewezen zou zijn op een rolstoel.

In 1970 begon Piet aan zijn opleiding als assistent röntgenologie bij Jansweijer in het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis (zijn oude buurt) in Amsterdam. Tijdens de opleiding kreeg hij een beurs van de British Council om een jaar te studeren aan het Imperial College of Science and Technology (University of London), een kolfje naar de hand van Piet. Het spreekt vanzelf dat hij deze cursus met

succes afrondde en Ph.D. achter zijn naam mocht schrijven. Min of meer bij toeval kwam Piet als röntgenoloog in het Jan van Breemen Instituut (JBI; Instituut voor Reumatologie en Revalidatie) terecht voor twee dagen per week, een keuze die bepalend zou zijn voor zijn verdere carrière als röntgenoloog. De rest van de week besteedde hij aan een aanstelling op de röntgenafdeling van het Wilhelmina Gasthuis (Academisch Ziekenhuis) onder leiding van prof. D. Westra.

Door zijn werk op het JBI, dat intussen was opgelopen tot 2,5 dagen per week, en door zijn interesse en werklust werd Piet al spoedig een van de vooraanstaande skeletdeskundigen in radiologisch Nederland. Ook in het Wilhelmina Gasthuis stond hij zijn mannetje. Handig als hij was, was hij er voortdurend op gebrand om nieuwe dingen te ontwikkelen, bijv. op het gebied van echografie en katheters, hetgeen zelfs leidde tot de productie van de 'Dijkstra-katheter'. Hij was ook de erkende deskundige op het terrein van de sialografie en de a. brachialis punctie.

In de loop der jaren is Piet tot een autoriteit geworden op het terrein van de gewrichtsradiologie, een gebied waarvoor slechts weinig radiologen belangstelling tonen en dat laatdunkend wordt omschreven als het 'tellen van erosies'. Piet werd nooit moe zijn uitgebreide kennis te delen met andere specialisten, waarvan een aantal na zijn overlijden schriftelijk of mondeling lieten weten hoeveel ze van hem hadden geleerd, en hoe hij altijd de indruk wekte over zeeën van tijd te beschikken, terwijl zijn werkuren die van de gemiddelde radioloog ruimschoots overschreden. Hij doceerde graag aan eenieder die het horen wilde: over een systematische aanpak van het bekijken van röntgenfoto's, de mogelijke conclusies en de consequenties voor de patiënt. Aan studenten, (co)assistenten, vakbroeders en professoren bracht hij onvermoeid zijn liefde voor het vak over. Het plezier dat hij had in het stellen van een juiste diagnose, bijv. een zeldzame skeletdysplasie, werkte aanstekelijk. Ook wetenschappelijk liet Piet zich gelden. Zijn naam prijkt op ten minste 54 publicaties, waarbij hij vaak de eerste of enige auteur was. Alleen met promoveren ging het niet zo vlot. Hij vond dat allemaal niet zo nodig, maar gaf aan de andere kant wel toe dat je, werkzaam in een academisch ziekenhuis, eigenlijk wel hoorde te promoveren. Hij had ook wel een geschikt onderwerp dat betrekking had op aangeboren skeletafwijkingen (hij was ook lid van de Nederlandse Werkgroep Skeletdysplasie), maar het moest ten slotte tot een ultimatum komen van zijn promotor en zijn echtgenote: "Nu binnen een jaar promoveren of anders ermee stoppen". En zo promoveerde Piet dan begin 1992 op een dissertatie over 'Metacarpophalangeal pattern profile analysis', een onderwerp dat uitstekend aansloot bij zijn belangstelling voor skeletdysplasie en de verkenning van nieuwe mogelijkheden van computeranalyse. Tijdens het promotiefeest op het slot Marquette in Heemskerk bleek wel hoe geliefd Piet zich had gemaakt: zelden zullen zoveel sketches en liedjes zijn voorgedragen als op deze avond.

Er zou wellicht de indruk kunnen zijn ontstaan dat Piet uitsluitend voor zijn werk leefde; niets is echter minder waar. Hij genoot van het gezelschap van zijn echtgenote en dochters. Maar hij had ook als gemankeerd bioloog hobby's op insectengebied: Piet werd muggenverzamelaar. Na de ontdekking dat de muggenverzameling was aangevreten door muizen – een species waarmee Piet geen bijzondere binding had –, schakelde hij soepel over op het verzamelen, opzetten en catalogiseren van zweefvliegen. Op zijn kamer in het AMC had hij ook een beangstigende poster hangen van een tot reusachtige proporties opgeblazen getekende zweefvlieg. Bij bezoeken aan buitenlandse congressen reserveerde Piet altijd minstens een dag om in excentrieke antiquariaatjes te zoeken naar literatuur over zweefvliegen. Vaak slaagde hij er ook in om de meest uitzonderlijke exemplaren te bemachtigen. Geen wonder dan ook dat de afdeling Entomologie van de Universiteit van Amsterdam in grote dank zijn hele boekencollectie en de zeer professioneel opgezette verzameling zweefvliegen aanvaard heeft.

Piet was ook iemand van het goede leven. Hij kon genieten van een goed gesprek, vooral als dat begeleid werd door een mooie port of armagnac met daarbij een kwaliteitssigaar. Het mag haast geen toeval heten dat Piet met de VUT ging precies op de dag dat op de afdeling Radiologie van het AMC een rookverbod van kracht werd.

Piet bleef daarna wel als parttimer actief bij het JBI, waar hij een inspirerend afdelingshoofd was en altijd vol plannen zat. Ook bleef hij een veelgevraagde deskundige voor patiëntenbesprekingen in diverse ziekenhuizen, kreeg consulten uit het hele land, hield voordrachten en werkte mee aan publicaties. Helaas viel dit hem tengevolge van zijn ziekte fysiek steeds zwaarder, al liet hij zich hierdoor niet weerhouden.

Voor zijn echtgenote, zijn dochters en zijn kleinzoon – die Piet net niet meer heeft mogen zien – is zijn dood een groot verlies; maar ook voor het JBI en vele collega's is het een harde slag. Het zal moeilijk

zijn iemand te vinden met zoveel kennis, toewijding en didactisch vermogen, die zijn plaats kan innemen.

Ad Bakker en Didi Gubler

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.